

SPECIAL RESOLUTION.

Re. Sharavathi Hydro-Electric Project— Inclusion in the core of the Plan.

*Sri K. HANUMANTHAIYA (Ramanagaram).—Sir, I have great pleasure in moving the following resolution:

“This Assembly resolves that the Government of India may be moved to include the Sharavathi Valley Hydro-Electric Project in the core of the Plan immediately and provide the necessary foreign exchange to avoid the impending setback on the progress of State's economy with particular reference to Agriculture and Industry.”

Mr. SPEAKER.—Resolution moved:

“This Assembly resolves that the Government of India may be moved to include the Sharavathi Valley Hydro-Electric Project in the core of the Plan immediately and provide the necessary foreign exchange to avoid the impending setback on the progress of State's economy with particular reference to Agriculture and Industry.”

There is an amendment to the resolution by Sri Narasimhan. It may also be moved.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—We have not got copies of the amendments.

Mr. SPEAKER.—It has come just now and will be circulated.

Sri M. C. NARASIMHAN (Kolar Gold Fields).—I beg to move:

“In this resolution, delete the words after foreign exchange, and substitute:

“failing which it is feared that the economy of the State, and particularly the progress in agriculture and industry will suffer serious setback and that defence industries proposed to be set up or already set up by the Government of India, such as Aero-Engine factory and the Bharat Electronics will be seriously affected, thereby jeopardising the defence of the country.”

Mr. SPEAKER.—Amendment moved:

“For the words beginning from “to avoid” in line 4 to “industry” in line 6, substitute:

“failing which it is feared that the economy of the State, and particularly the progress in agriculture and industry will suffer serious setback and that defence industries proposed to be set up or already set up by the Government of India, such as Aero-Engine Factory and the Bharat Electronics, will be seriously affected, thereby jeopardising the defence of the country.”

Sri K. HANUMANTHAIYA.—This resolution, I am happy to state, is not based on any party considerations. This resolution is being sponsored by all sections of the House. In fact, signatures have been appended to this resolution from all sides of this House. That merely proves not only that this House is unanimous. . . . .

Mr. SPEAKER.—Under the rules, I have to prescribe a time-limit for each speech—for the Mover of the resolution, half-an-hour and for others 15 minutes.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I am not moving the resolution if time-limit is placed. It is such an important resolution. Every time in this House, the question of time always crops up. Here the Legislature consists of two hundred members. Under the Constitution, we have to meet not less than two times and we do not meet as often as we should. Everytime guillotine is applied to discussion. In fact it is a wellknown principle of parliamentary democracy that no time limit is prescribed in the case of Bills. Only in extreme cases, guillotine is applied. Unless there is something very objectionable time-limit should not be fixed. I do not think that this resolution has to be discussed in compartments of time. I say with all humility that this sudden announcement of limitation of time is not conducive to a discussion of this resolution. If fixation of time is the final ruling of the Speaker, I am not moving this resolution.

Mr. SPEAKER.—I must say that it is not my intention to stifle the debate. I am aware that it is a very important resolution. I am also given to understand that many Hon'ble Members are going to take part in the discussion.

Only one day is allotted for this. The Hon'ble Minister for P.W.D. is also going to make a statement. After looking into all these factors, I thought it necessary to put a time limit. Ordinarily, I am reluctant to put a time limit. If it is the desire of the Hon'ble Member that he cannot finish in half-an-hour, he may take 45 minutes. This resolution has to be passed this day and it cannot be postponed to tomorrow.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I have said it is not the Government's case. It is not anybody's case. To restrict the time would not be conducive. I have been observing the procedure of the House for quite a long time. My patience is reached. And, if time is going to be fixed, I am not going to move the resolution.

Mr. SPEAKER.—I am very sorry that Hon'ble Member Sri Hanumanthaiya.....

Sri K. HANUMANTHAIYA.—This conversation between a member and the Chair cannot go on indefinitely. The Chair must listen to what the Members have to say before intervening.

Mr. SPEAKER.—I have to dispose of the objections raised by Sri Hanumanthaiya. If he wants more time I have no objection; but to that extent, I will not be able to accommodate other members. That is the point. I am willing to sit for longer hours. But this resolution will have to be disposed of by the time we rise today.

*Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—I would like to say a word so far as the Government is concerned. Government is anxious to strengthen its own hand by the support of this Hon'ble House in order to prevail over the Government of India on the urgent need for the inclusion of the project in the core of the Plan. The scope of the debate is very limited, because it is purely a question of urging on the Government of India to include this project in the core of the Plan and make available the necessary foreign exchange. It is always open to the Speaker to say what

is relevant and he can say that what is not relevant may not be spoken. I understand that this resolution will be before this House the whole day, and I do think it would be possible for many Hon'ble Members to express their views. Therefore, the mover may be permitted to move the resolution and later on, when the debate proceeds, it is always open to the Speaker to draw attention of members, if they refer to matters not relevant to the subject.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ).—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇದು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರ ನೋಟೀಸ್‌ಗೆ ತರಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ, ಭಾರಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು scope ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ? ನಾವೇ ಅರ್ಜಿ ಬರೆದು ರೂಪುಹಾಕಿ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

Sri H. M. CHANNABASAPPA—On a matter of personal explanation, Sir. I am sorry that my statement has not been correctly understood. My object is, I have already stated that Government is anxious to strengthen its hands by the opinions of the various Hon'ble Members of this House. I said the scope is limited because the resolution, as it stands, purely pertains to urging the Government of India to include the project in the core of the Plan.

*ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ತಾವು ಎನ್ನೆದಿವನ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ, ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಯಾಸ ಕೊಟ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಬೆಂಬಲವೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಇವೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅವರ ಕೈಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟು ಹಣ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಒಂದು ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಣವಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಟೈಂ ಲಿಮಿಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇವೊತ್ತೆಲ್ಲಾ ನಾಳೆಯೂ ಚರ್ಚೆ ಆಗಲಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಷ್ಟವೇನು?

Sri J. B. MALLARADHYA (Nanjan-gud).—The Hon'ble Minister for Public Works was pleased to say that the scope of discussion was very limited. I would state that there are certain facts to be placed before the House. I quite agree that the hands of the Government should be strengthened. It is not merely a question of saying that the project should be included in the core of the Plan. There are certain matters which require to be prominently focussed on the attention of the Government of India. It is therefore better, I respectfully suggest that the time limit for discussion need not be prescribed. Even members on this side of the House would require a little more than 15 minutes.

Sri M. C. NARASIMHAN.—May I suggest that the Chair may kindly find out how many members want to speak on this subject? If the number is small, then there is no necessity to restrict the time.

***Sri A. V. NARASIMHA REDDY** (Bangalore South).—I would invite the attention of the Hon'ble Speaker to to Rule 140 which imposes some time limit. That Rule further contemplates and empowers the Speaker to permit any speaker to speak without any time limit, particularly the Minister who has to reply and the prime mover of a motion. I crave the indulgence of the Chair to kindly not prescribe any time limit in view of the importance of the subject-matter of the resolution, so far as the prime mover and the Minister who has to reply are concerned. For the rest, Rule 138 also applies and the Speaker will be within his rights to prescribe time limit. So far as the prime mover and the Minister are concerned, the Speaker can use his discretion to allow them such time as they require.

Mr. SPEAKER.—Rule 140 says :

“140 No. speech on a resolution, shall, except with the permission of the Speaker, exceed fifteen minutes in duration :

Provided that the mover of a resolution, when moving the same and the Minister concerned when

speaking for the first time, may speak for 30 minutes or for such longer time as the Speaker may permit.”

In both cases, the discretion of the Speaker is not limited to the Minister or the mover of the resolution only. It also extends to other members and the time-limit of 15 minutes or half-an-hour may also be exceeded if the Chair permits. But there is another rule,—Rule 152, which says :

“152: The Speaker may, if he thinks fit, prescribe a time limit for speeches.”

The subject on hand may be taken as both a resolution and a motion. It comes under Rule 140 and also 152. So far as the time-limit is concerned, I had to put the time-limit because I know many members are anxious to take part. If it is the intention that I should not put the time-limit, I can leave it as it is. But I will not be able to give chances to more members. The resolution has to be finished today and I do not intend to extend the time. After all, it is an absolutely non-controversial subject.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—What I wish to submit on behalf of many members of this House is this: This is a resolution where all sections of the House want to place before the Legislature as well as before the Government and the country the true state of affairs so far as the development of the State is concerned. As my Hon'ble friend on the other side said, we are going by default. This resolution is of such great importance and it deserves a lengthy and thorough consideration. It is true that there are certain rules prescribing time-limit and the Chair has the power and authority to fix the time-limit. But if it is the consensus of this House that it desires to discuss this resolution in a special way and plenty of time is required, it is not in the interest of the State to curtail time.

Secondly Sir, after all, every member of this House comes here to do public work and public service. He ordinarily may be made the judge to limit his speech in point of time and in point of arguments to be advanced. But even

before the speeches are made, to put the guillotine and a time-limit would not be encouraging.....

Mr. SPEAKER.—It is not guillotine.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I refuse to carry on this dialogue between the Chair and Member.

Mr. SPEAKER.—It is rather objectionable.....

Sri K. HANUMANTHAIYA.—It is better that a time-limit is fixed in the matter of the Chair interrupting the members. The Chair has to restrain itself and hear before.....

Mr. SPEAKER.—The member also has to restrain himself. I understand the feelings.....

2-30 P.M.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I refuse to carry on.....

Mr. SPEAKER.—The member also has to restrain himself. I understand the feeling but the point is if you want to.....

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Let the Chair have some patience. Therefore, it is not for myself that I am pleading. I am least interested in the speech-making. So far as this resolution is concerned, if every member is not allowed to have his full say, I am not participating in this debate.

Sri L. S. VENKAJI R/O Basavana-gudi).—I need not once again stress the importance of discussing this matter by way of a resolution any more than what my friend Sri K. Hanumant-haiya has stated. I am emphatic in so far as the importance of the matter is concerned. I request the Chair to allow sufficient time because this is going to have a far reaching effect on the progress of the State and also industrial development. Hence, I once again appeal to you to see that maximum time is allotted to all important speakers.

Sri S. D. KOTHAVALA (Chikodi).—It appears that both sides want to have as much time as possible for the discussion of this resolution. As you remarked, rule 140 prescribes some time-limit. But, there is another rule 222 which deals with the suspension of rules.

Therefore, as the House is interested to discuss this threadbare, I think it is advisable to allow sufficient time and that if anything comes in the way of allowing such time, the rule may be suspended.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, in a matter like this, whether there are rules or no rules, the House is willing to discuss this thoroughly. So, we need not lay too much stress on the rules or say that the Chair has powers to suspend the rule or not. It is better that this particular resolution is discussed in an atmosphere of friendliness and goodwill.

Mr. SPEAKER.—If it is the will of the members that time should be extended, I am willing to consider it. At the same time, as the resolution has already been moved, the House is seized of it. When I say that time should be limited, it is because that many members want to take part in discussion. If it is the intention of the House that there should be no time limit, they can discuss it. I have not decided as to whether it should be carried over tomorrow also. I have always said that I respect the feelings of the members. Such being the case I do not know why an Hon'ble Member has used the word 'guillotine'. It is not a good word. He can only say that I was trying to prescribe time limit. I did so because on account of the importance of the resolution many members are going to take part. If it is the desire of the Hon'ble Members, I have no objection to extend time. We will see whether we will have to carry it over for tomorrow also at the end of the day.

*Sri K. HANUMANTHAIYA.—Sir, this resolution is such an important resolution from the point of view of the progress of the State that every party in this House has subscribed its approval to this resolution. Mysore State is the first State in India to have started electricity undertakings, almost a hundred years back. Everyone in this State is particularly proud that we generated electricity first and had the benefit of it in the industrial field in particular. Many of the industries that took root on the soil of Mysore State

(SRI K. HANUMANTHAIA)
 were sustained by electricity, particularly the Kolar Gold Fields. It is a well known fact that electricity and industries go together. In fact electricity has to come first and the industry has to march next. Unless we produce sufficient electricity to meet our needs we will never be able to make industrial, agricultural and economic progress which we envisage under our Plans. I will place before the House a few relevant figures. In 1951, Andhra generated about 21,400 kws of electricity; in Mysore that year we were producing 1,07,200 kws. Madras was producing 1,56,000 kws. At the end of the Plan period 1961, Andhra will be producing 2,69,450 kws, Madras 5,43,500 kwts, and Mysore will be producing 2,11,460 kws, of electricity. You will therefore see that what was the first State so far as power generation in India is concerned, is relegated to almost the last place. That is the tragedy of the situation. That is why we feel so intensely. That is the reason why we want to express our feelings so that the authorities concerned may move seriously and effectively in the matter. There is a Kannada proverb: "ಪುಟ್ಟವರಿಗೆಲ್ಲ ಮುಂದು, ಬೆಳೆಯುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಹಿಂದು" ಎಂದು. From the point of view of production of electricity and many other things it looks as though we began very well. We were at the top once and now we are being reduced to the lowest position in the comity of States in this country. It is this factor that has been disturbing me very much. The figures I have given are so clear that I do not want to quote other figures I have with me because it may be a little confusing. There is a history behind it. I had something to do with the framing of the Second Five-Year Plan so far as this State is concerned. At that time, there was the proposal for increasing the capacity of power generation in Shimsha Project. It was there even in the First Plan. The Government of Canada had come forward to aid the completion of this project under the Colombo Plan. When we sent proposals on behalf of the Government of Mysore for inclusion in the Second Five-Year

Plan, we included both the Shimsha Project as well as the Sharavathy Valley Project. The Planning Commission confronted us with a kind of dilemma. They said, "if you want the Sharavathy Valley Project to be included in the Second Plan, you should not press the Shimsha Project." We wanted to include the Shimsha Project from the short term point of view and the Sharavathy Valley Project from the long term point of view. But the Planning Commission presided over by a personage from Madras insisted that either we have to choose this or that. We were left with no option and in fact ultimately the Planning Commission took a unilateral decision that Sharavathy Valley Project may be included and that the Shimsha Valley Project need not be taken up.

SRI J. B. MALLARADHYA.—Was it the Shimsha Project or the Kapini Project ?

SRI K. HANUMANTHAIA.—It was the Shimsha Project. Ultimately, this free aid under the Colombo Plan was diverted to Madras Kundah Project. It is an affair which speaks for itself whether the Planning Commission has gone on with that amount of impartiality which is expected of it. After the Sharavathy Valley Project was included in the Second Plan, I for one was certain that it would be attended with speedy execution. When this Plan came up for final approval, I as a member of the National Development Council, gave a note of warning that the sum they have allotted for expenditure under the Plan was too much and too ambitious. Today what I spoke for the first time in the National Development Council stands vindicated before the country. The Plan originally envisaged an expenditure of Rs. 4,800 crores. Now, it has been reduced to Rs. 4,500 crores and the Plan has been bifurcated into what is called the core and the outer core or whatever it is. The core is now classified as A Section and the other plans are included in the B Section. I am perturbed to find the Sharavathy Valley Project not being included in A category. Only four or five days back I read in the papers the

HYDRO-ELECTRIC PROJECT IN THE CORE OF THE PLAN

speech said to have been made by our Finance Minister, Sri Morarji Desai. He said that so far as he is concerned, he does not attach any value so far as the B category of the Plan is concerned. Not that he was denying satisfaction to any State; he was merely pointing out in an effective manner that he would not be able to find money for the projects included in the B category. It is this alarming prospect of Sharavathy Valley Project not being implemented at all that has disturbed the equanimity of this House and the people of this State. If the Sharavathy Valley Project is not taken up, this State—two crores of us—will remain 25 years behind any other State in India. As I pointed out, the Madras State which was producing only 1,56,000 k.w. of power is going to produce five lakhs and odd k.w. It is almost four-fold whereas ours will not be a little more than two-fold and Andhra is going to do almost ten-fold. Is this what is called planning which does justice to all States and all sections of the people? In fact, when the framers of the Plan took the advice of the National Development Council, the most important point that some of us made in the Council was that when we frame the Plan, the regional allotments of expenditure on various projects should be such as to show no discrimination between State and State. It may be that a few projects require enormous amount of money. For example, the projects like the Steel Plants or the Dams like the Bakra-Nangal Dam. It may be that these extraordinary projects require a little more expenditure. Subject to these considerations, we insisted that the expenditure that has to be incurred under the Second Plan must be more or less equitable, if not equal. I used the word 'equitable' advisedly. Today, we find this vast gap of disparity between State and State. Mysore which used to be called the model State has been reduced to the ridiculous position of lagging behind quarter of century behind other States. Even now there are applications pending consideration before the concerned Minister and the concerned authorities of the Electrical Department. Their

number runs into hundreds. I do not know whether the Minister will be able to tell us how many hundreds of applications are pending before him. That merely shows the anxiety of the people to establish more industries, to utilise power for industry, agriculture and other nation-building activities. If these applications are not granted, to that extent the State's progress will come to a standstill. When the Sharavathi Valley Project, which we now call the Mahatma Gandhi Hydro Electric Works, was undertaken, some pessimists forecast that the one lakh and odd k.w. of power that we are producing will not be utilised fully by the people of Mysore State. They thought that there would be so much surplus that this big undertaking would be a superfluity. We found ultimately the people of Mysore State are so industrial-minded and their demand for the use of this power in the agricultural field was to such an extent that before the plant began to generate to full capacity the growing need of the State could not be met. Even now if the Sharavathi Valley Project is implemented speedily and in time it will not satisfy the needs of the State. That is a warning I am giving. That is the caution I am sounding. The pace of progress of industrialisation is growing very fast in this country. It is not as if we want a hundred k.w. or two hundred k.w. next year. It may be 2,000 next year instead of 200. Therefore even if this project is not included in the core of the plan as they say and implemented speedily we will land ourselves in the rear position of the States in the path of progress.

Sir, the Third Plan is being thought of and discussions are going on. There are several other spots where electricity can be generated; Mekedatu project is one, Barapole is another and there are several other minor projects which can generate a few thousand k.w. In fact in countries like Japan a small scale generation of electricity is more popular and more effective. Ultimately it stands by the people in a much better way than those big electrical projects. I want this Government to assure that they will see that this State maintains its very first place which has been its

(SRI K. HANUMANTHAIA)
 proud privilege and tradition. It may be that we have not still effectively voiced our demands before the Government of India. There are several reasons, political and otherwise. I do not want to deal with them today though they are the main factors. It is a tragedy that this State has not been able to produce a leader who becomes a Minister and who sits in the Councils of Delhi on terms of equality and earn the position of equality for the State and two crores of people. If it is an aspersion against any one I do say that in the interests of the State and not so much to criticise them. The very fact that we have lagged behind to this extent is proof that our representatives in the Councils of Delhi have not been found to be effective. Look at the neighbouring State of Madras. How much they have been able to get things done at the hands of the Government of India and the Planning Commission! Take the case of even the raw film industry which was sponsored by the Government of Mysore and about which correspondence has taken place between the Government of Mysore and the Government of India. Because the men in charge were Ministers of Madras the Government of India and the Planning Commission took it away for Madras. I am told they have established it at Ooty. It was the Mysore State that initiated the idea of establishing raw film industry in the State. It makes me very sad to say that we leaders of the people in the Mysore State are becoming more and more ineffective particularly in the view of the Government of India and the Planning Commission. This is the beginning of dissatisfaction. This resolution today is not merely an expression of opinion. This resolution today represents the concentrated dissatisfaction of the people of Mysore against the treatment that is meted out to this part of the country. We had our own railway system. For the past ten and a half years not one furlong of railway has been given to the State. In the First Five-Year Plan they allotted as much as 500 crores of

rupees for expansion of railways; in the Second Five-Year Plan they propose to spend 1,200 crores apart from the Sinking Fund which is being utilised for expansion and other purposes. Altogether 1,700 to 1,800 crores of rupees are going to be spent for the expansion of railways in India and if I ask one furlong of railway connecting Bellary it is not being attended to. Is it worth our leadership? Is it worth our representation in Parliament when the state of affairs is going in this direction? Added to that, in the First Five-Year Plan Satyamangalam and Chamarajanagar railway had been included and it had got the approval of the Planning Commission and the Government of India. This approved scheme which had been included in the core of the Plan was never implemented by the Government of India and the Railway Department. Subsequently in the Old Mysore State the House of Legislature became awakened and they passed as unanimous resolution that this railway should be taken up but the resolution was treated as a scrap of paper by the Planning Commission and the Government of India. Today if this resolution which, I am sure, is going to be adopted unanimously by this House, is going to be treated as a piece of paper, I for one am not a man of mere words. I want action to be taken by this House and by this Ministry. So long as we have more number of seats and places, and it is for the good of the country you need not cinge before the Government of India and higher authorities. It is this decrying outlook that is responsible for what is called backwardness of our State, and that is why we have been left far far behind other States. This resolution is the beginning of forging of that unanimous effective opinion for safeguarding the interests of the State. It is from this point of view that the Ministry and this House have to look at the problem, not merely from the point of view of placing some of our representations before the Government of India. Justice has to be done. We do not want generosity at the hands of anybody. This State which has been neglected specially for the last ten years

has to be accorded its proper place, given proper grants and must have proper progress in the Plan period.

Sir, I have done. I commend this resolution with all the earnestness at my command, not merely for the approval of this House but as soon as we approve this resolution you will have committed yourself for definite action in the later stages if unfortunately the Government of India and the Planning Commission do not come to our aid.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet after half an hour.

The House adjourned for recess at Three of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the Chair]

Sri H. K. VEERANNA GOWDH. — Sir, may I make a request. Before Sri Narasimhan starts or if it is necessary after he moves his amendment, I may kindly be allowed to speak on the resolution. This is a personal request. I have to attend a meeting at 4 o'clock.

Sri M. C. NARASIMHAN.—I have no objection.

Mr. SPEAKER.—Sri Narasimhan has already moved his amendment. You may speak.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ (ಮದ್ದೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಂಡಿತವಾಗಿರುವ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತರಾ ಎಂದು ನನಗೆ ಒಂದು ವ್ಯಸನ ಸಹ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವಸ್ವರಾಜ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ ಸಹ ಪ್ರಾಸಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ತೀವ್ರ ಮುಗಿಸುವಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರಾಗಲಿ, ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲಿ ಎಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ವ್ಯಸನಕಾರಕವಾದ ವಿಚಾರ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಈ ಮೊದಲೇ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾ ನವು

ವಿಮುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏಕೈಕ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. 56 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಯ್ಯರವರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಶಿವನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಬಹಳ ದೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಸರ್ ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಯ್ಯರವರು ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ಹಾಗೂ ಏಕೈಕ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವು ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ಅಥವಾ ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವುದು ಬಹಳ ವಿಪಾದಕರ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. 1951ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಮೈಸೂರು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೆ. 1951ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಮೈಸೂರು ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಐದನು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮದರಾಸು, ಅಂಧ್ರ ಹೀಗೆ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳವರು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಮೊದಲು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದವರು. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ “ಬಿಳಿ ಚಿನ್ನ”. ನಮ್ಮ ಸುದೈವದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಯಲ್ಲಿ “ಹಳದಿ ಚಿನ್ನ” ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ “ಬಿಳಿ ಚಿನ್ನ” ವನ್ನಿ ಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯೂ ಸಹ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ದೇಶದ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮೈಸೂರು “ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನ” ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಕಾರಣವಾಯಿತು. 1914-15 ರಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರು. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ರೀತಿ ಆಗ ಅವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರು. ಈಗ ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಯಾವ ಪರಕೀಯರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೂ ಒಳಪಡದೆ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾವು ನಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಇಂಥ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಂಥ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು, ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ)

ತಾತ್ಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರವಾದ ವಿಚಾರ. ಆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್ ಕಾರ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಾಗಲಿ, ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಮುಖರಾಗಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ಆದ್ದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮನೋಭಾವ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಫಲಿತಾಂಶ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲಿ, ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್‌ರವರಾಗಲಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು, ಅತಿರತಕ್ಕವರು, ಹಿರಿಯರು, ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡಿದವರು. ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕವರು. ಅಂತಹವರು ಹೀಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಇಡೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಮೆ ಖರ್ಚಿನಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಆಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಲೆಕ್ಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ಕಿಲೋ ವಾಟ್‌ಗೆ 1,000-1,200 ರೂಪಾಯಿ ಆದರೆ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಮೂರು ಹಂತಗಳೂ ಮುಗಿದರೆ ಕಿಲೋ ವಾಟ್‌ಗೆ ನುಮಾರು 500 ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ತಗಲುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅತಿ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಂದು ಅತ್ಯಧಿಕ ಅಗ್ಗದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಬಹುದಾದಂಥ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅನೇಕ ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ನೀರನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೂ ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಬರಿಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನದಿ ಕೇವಲ 80-85 ಮೈಲಿ ಅಷ್ಟು ಉದ್ದ ಇದೆ. 80-85 ಮೈಲಿ ಉದ್ದ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಇದರಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದಂಥ ಅಗುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಉಪಯೋಗ ಬಹಳ ಅಧಿಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಗೊಂದಲ ಎಂದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಂಶ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೇ ಈ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂಥ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾತನಾಡುವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಶಂಷಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿ ಎಂದರೆ, ಇದರ ತಾರತಮ್ಯ

ನೋಡಿ:—ಶಂಷಾಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ನುಮಾರು 1.2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು. ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಮೂರು ಹಂತಗಳು ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ 60-65 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಮ ತೂಕವಾಗಿ ದರೆ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವರು ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಮಾತು ಹೇಳದರೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೊಂಬಾಯಿ ಎಲ್ಲೆ ಆಗಲೇ ಯಾವುದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್‌ನ ಉದ್ದೇಶ ಎಂದು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಆಗತ್ಯ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡೋಣ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವರ್ಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಆಗ ಅನಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಇವತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ! ನೂರಾರು ಅಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ಅರ್ಜಿಗಳು,—ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳತಕ್ಕ ಅರ್ಜಿಗಳು ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇವೆ. ಭಾರಿಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ—ನಮ್ಮ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ—outside capital attract ಮಾಡಬೇಕು. ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆಯವರು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಉತ್ತೇಜನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳವರು ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಸಾವಿರದ ಒಂಬತ್ತನೂರ ಅರವತ್ತನೇ ಇನವಿಗೆ, ಸಾವಿರದ ಒಂಬತ್ತನೂರ ಅರವತ್ತನೇ ಇನವಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಸಾವಿರ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ನರ್ಮಾರದವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೈಸೂರು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಇವತ್ತು ಇರತಕ್ಕ ಅಗತ್ಯ ಮಂದೆ ಬರಬಹುದಾದಂಥ ಅಗತ್ಯ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರದ ಒಂಬತ್ತನೂರ ಅರವತ್ತನೇ ಇನವಿಯಷ್ಟಕ್ಕೆ 3,27,000 ಕಿಲೋವಾಟ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಇದು ಕಮಿಟ್‌ಮೆಂಟು. ಅಂದರೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರದ ಒಂಬತ್ತನೂರ ಅರವತ್ತನೇ ಅರವತ್ತಾರಕ್ಕೆ 5,55,000 ಕಿಲೋವಾಟ್, ಸಾವಿರದ ಒಂಬತ್ತನೂರ ಅರವತ್ತನೇ ಒಂಬತ್ತನೇ ಅಷ್ಟಕ್ಕಕ್ಕೆ 9,10,000 ಕಿಲೋವಾಟ್ ಎಂದರೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಬುತ್ತಿವೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಹಾರೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರ್ಚುವಾದಿಯಾದರೂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಜನ ಕಾತುರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಮುಂದೆ ಅಗಬೇಕಾದಂಥ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ದೇಶದ ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಮುಂದಿನ ಏಳಿಂಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎಂಟರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವಷ್ಟೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ದರಿಂದ ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ನಾವು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನಡೆಸದೆ ಇದ್ದರೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಶತಮಾನ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ನವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಉತ್ತೇಜಕವಾದುದು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರ ಮುಂದೆ, ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರೂ ಸಹ ಹೌದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಾದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಖೆಯ ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಅವರಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈಗ ಅವರ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತರೂತ ವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಟಿ. ಕಷ್ಟಮಾಚಾರಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಮೆಮೋರಾಂಡಂ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರು ಇರಾಖೆಯ ಮುಖಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವಾಕಿತಿ ಇರುವ ಇತರರ ಸಂಗಡ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾತಿನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಅನ್ನು core of the Plan ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎನ್ನುವುದು ಉತ್ತೇಜನಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ್ದಾಗಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನವರ್ತಾಗಲಿ ಮಂತಿಮಂಡಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದಾಗಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಂತಿಯ ಆಡಳಿತ ಭಾಗ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದಾಗಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಣಕಾಸಿನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇರಾಖೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ಯಾರೇ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಲಿ ಬಯಸಿದಾಗ ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದಂಥ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿಯವರು ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಯೋಜನೆಯ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವುದು ಹೊದಿಕೆಯಾದ ವಾದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿವೆ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳವರು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆನಡ, ಜರ್ಮನಿ

ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳವರು ಇಲ್ಲಿರುವ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. Foreign Exchange ನಿಂದ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಸಹಾಯ ನಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅಷ್ಟಾಗಿ ತೊಂದರೆಯಾಗಲಾರದು. ಇದನ್ನೂ ಸಹ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಚರಣೆಗೆ ಕೂಡುವುದೇಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗದ ಬರ್ಚಿನಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳವರೂ ಜರ್ಮನಿ, ಜಪಾನ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳ ಕಂಪೆನಿಗಳವರೂ ಸಹ ಮನಗಂಡು ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಡೋಲಾಯಮಾನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಈ ಮೂಲಕ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಡೋಲಾಯಮಾನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನು ತೀವ್ರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶರಾವತಿವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಸಿವಿಲ್‌ವರ್ಕ್ 1961ರ ವೇಳೆಗೆ ಮುಗಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಧರಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೂಪ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸಿವಿಲ್‌ನಿಂದ ಕಟ್ಟಬೇಕೇ, ಯಾವರೀತಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದುವರ್ಷ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅದುದರಿಂದ 1962ರ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಕೆಲಸ ಆಗಬಹುದು. ಆಪ್ತರೊಳಗೆ ಒಂದು ಯಂತ್ರವಾದರೂ ಒಂದು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೆ 1962ನೆಯ ಇಸವಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತು ಇದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂದಿನ ಆರೋಚನೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 1960ನೆಯ ಇಸವಿ 1970ನೆಯ ಇಸವಿ ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯ ಬಹಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ನವರು ಮೇಕೆದಾಟು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಸ್ವಲ್ಪದು ಮತ್ತು ಆದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ನುಮಾರು ಎರಡುನಾಲ್ಕರೂಪಾಯಿ ಒಂದು ಕಿಲೋವಾಟ್‌ಗೆ ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಇದನ್ನೂ ಮಾಡೋಣ. ನಮಗೆ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೊರೆಯತಕ್ಕಂಥ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚುವೆಚ್ಚವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು! ಆದರೆ ಒಂದಾ ನೋಂದ: ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾರಾಪೋಲೆ, ಕಾಳಸದಿ, ವರಾಹಿನಿ, ಆಪ್ತರ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್—ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಾದಂಥ ಅವಕಾಶಗಳು ನಮಗಿವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದಂಥವೂ ಅನೇಕವಿದೆ ಇವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಬಳಿ ಕೆಲವು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಸರ್ವೆ ಮಾಡಬೇಕು ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ ಅಂದಾಜು ತಯಾರುಮಾಡಬೇಕು. ಆತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡ)

4 P.M.

ಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸತಕ್ಕ ಕಾಲಬಂದಾಗ ಅವರ ಮುಂದೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಇಂಥ ಐದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶರಾವತಿವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಷ್ಟು ಕಾರ್ಯವಾಹ್ಯದಂತೆ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾವು ಎರಡನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ನಿಸ್ಸುತ್ರದೆ. ಈಗ ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ರೋಪದೋಷಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡದೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದರ ಪರಿಣಿತಿ ಏನು, ಎಂದೆಂದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಇಂದಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಮುಂದೆ ನಾವು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತು ಎಂದರೆ ಈಗ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರ, ಭಾಕ್ಸ, ಕುಂದ, ದಾಮೋದರವಾಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ನೂರುಕೋಟಿ, 150 ಕೋಟಿ ಹೀಗೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಈಗ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಿಂದ ನಾವು ಮಾಡಿದಂಥ ವಿಧ್ಯುತ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಕಾಗಿ ಬೇರೆಯ ಕೊಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ—ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ, ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಇತ್ತು—ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಸಮತ್ಯ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಆತುರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುವಾಗ ವಿಧ್ಯುತಿನ ಅಗತ್ಯ, ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿಗಿಂತ ಹೊಸ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು 60-70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ವಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರೂ, ಹಾಗೂ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪಕ್ಷಪಾತವಾದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರೂ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶರಾವತಿವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು core of the Second Plan ನಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಂದೇತದೆ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿರುವಂತೆ 1961-65ನೆ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ ಅಂತಸ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ನಂಬಿ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri J. B. MALLARADHYA (Nanjangud).—Mr. Speaker, Sir, I deem it a matter of very great pleasure to lend my fullest support to this resolution so ably moved by the Hon'ble Member Sri Hanumanthaiah and supported by the Hon'ble Member Sri Veeranna Gowdh. This will only prove, if proof is required, that in matters relating to the economic development of this State we of this House do not make a distinction between parties and that we are all one where the interests of the country and of the State are involved. I do not wish to take much time of the House in making general observations, but I shall just place a few relevant facts which will go to prove the justice of the claim of Mysore for considering the Sharavathy Valley Project on a top priority basis. Already my Hon'ble friend Sri Veeranna Gowdh has stated that it was due to the genius of the late Seshadri Iyer that we in Mysore were the earliest pioneers in generating power under the Cauvery Power Scheme as far back as 1902 and that paved the way for the industrial advancement of the State. At one time Mysore was leading every other State in India in hydro-electric power generation and utilisation. In fact, the administrators of Mysore and the people of Mysore took credit for developing power consciousness at the earliest opportunity when we were in the British Empire. From 5,000 k.w. today our firm capacity has been raised to as much as 1,80,000 k.w. In the year 1952 we occupied the second place in the matter of generation of power in the whole of India. I remember the days of old Dewans when for utilisation of power for agricultural, commercial and industrial, and irrigation purpose we had to do propaganda work in the villages as revenue officers and today the position has completely changed so much so it would not be out of place if I say that people want to use electricity for electric razors, hair cutting and shaving. Today, the State is experiencing what I may literally call 'Power Famine'. I won't call it by the expression 'power shortage'. This has given a jolt to all the industrialists both prospective as well as those who are

HYDRO-ELECTRIC PROJECT IN THE CORE OF THE PLAN

actually in the field, not to speak of the consumers. Even if small applications for domestic consumption are sent to the Chief Engineer, he is not in a position to oblige the prospective consumers. Even after our share of power generation from the Right Bank Channel of the Tungabhadra Hydro-Electric Project we will only have a firm capacity of 1,88,200 k.w. I understand that the peak load in the system is stated to have been exceeded by 2,000 k.w. and this means that the department, whether they like it or not, must be using this available reserve capacity to the fullest extent and a situation like this, I am afraid, would be dangerous. At any time the system may break down. I am told on reliable authority that by the end of 1959-60 one unit of 9,000 k.w. from the Left Bank Tungabhadra Hydro Electric Scheme will be added and by 1960-61 or a few months later, cutting into the Third Five-Year Plan, the Left Bank Tungabhadra Hydro Electric Scheme will add about 20,000 k.w. of energy and by the Badhra Reservoir Project another 33,000 k.w. would be added. Even so, at the end of 1960-61, this would not give the much needed relief at all having regard to our potential demand for power. It would not be an exaggeration if I say that the beginning and end of each successive Five-Year Plans are vital days in the history of the development of the State. Each Five-Year Plan is both an assessment of the past and call for the future. It seeks to translate into action the aspirations and ideals of two crores of people in this part of the country and this is designed to give each of us an opportunity for service in the common cause of relieving poverty of the people and raising the standard of living. How do we do this except by industrialisation? How are we to industrialise except through the use of electricity? There is no gainsaying the fact that the State's economic progress is closely linked with the development of power resources, through in other sectors of Governmental activity there is a lot to be done. In this connection, I must invite the attention of the House to a

few very important principles and aims that must be kept in view whenever planning for power projects is undertaken by any State or country. The first aim which is accepted as one of the fundamental principles of planning is that the plan must meet the normal load growth in the existing power systems. Secondly, it must provide requisite capacity for reasonable expansion in the area of supply. Thirdly, it must meet the needs of industries which are to be established in the near future, say, within the next 5 or 10 years. Still another important factor to be considered is that it must make adequate provision for the requisite standby capacity and for seasonal variations in the water flow of the rivers to which we attach the hydro-electric installations. Judging from these standards, I ask if the Second Five-Year Plan satisfies the aspirations of the two crores of people. According to the Planning Commission's review of the results of the First-Year Plan, they say that they have achieved the target of increasing the *per capita* consumption of electric power from 14 units to 25 units in the First Five-Year Plan. Similarly, the Second Five-Year Plan is designed to increase the *per capita* consumption of power from 25 units to 50 units. Against this background of planning for the whole of India, I should like to invite the attention of the House to the fact that before the integration of States the Mysore *per capita* power consumption was as high as 64.90 units. I think these are authorised figures. It is a very sad feature that after integration the power consumption *per capita* has been reduced to 37.76 units. I want the Hon'ble Minister to confirm these facts. This shows how much the people of Mysore will feel disheartened, depressed and frustrated in the matter of planning for power development in this country. I ask whether in this plan which the Government of India has approved the impact of power development envisaged both in the First Five-Year Plan and Second Five-Year Plan has taken count of the development that was already secured in Mysore State. When you draw up a plan for a State, it cannot ignore the rate of

(SRI J. B. MALLARADHYA)

progress and the rate of development that has taken place in that region. My Hon'ble friend Sri Hanumanthaiah has talked about regional planning. In the Plan you must provide equal opportunities for regional development and to this extent I say that the Plan approved by the Government of India with the concurrence of the Planning Commission lacks a sense of proportion in so far as it has failed to take note of the rate of development and the rate of progress which has been visualised in the State of Mysore. In this connection I would like to invite the attention of the House to a passage that occurs on page 326 of the Planning Commission's Report in regard to power development under the Second Five-Year Plan. This is the relevant sentence which I would like to bring to the notice of the Hon'ble Members.

"In considering the details of the programme of Stat's, care has been taken to ensure that benefits from most of the projects will be available during the Second Five-Year Plan period and will keep pace with the demand for power in the areas to be served."

They formulate principles in this big report, but when it comes to concrete action, they miserably fail.

The facts speak for themselves against the fundamental principle which they themselves accepted. In this connection I would like to refer to relevant extracts from the statement which appears in the very report on page 370 of the Planning Commission. The statement relates to Abstract of Outlay and Benefits—'Power' Projects. If you read the statement in the context of Mysore, the total estimated cost for the Schemes continuing from First to Second Plan, for Andhra it is as much as 7262.5 lakhs and as a result of spending that money at the end of the Second Five-Year Plan period 135.2 lakhs kilowatts is the power that is to be generated. In regard to Bombay for both the schemes of the two periods it is as high as 9365 lakhs resulting in the benefit of 294 lakhs kilowatts. In regard to Madras it is as much as 10540 lakhs yielding the benefit

of 287 lakhs kilowatts. In regard to Uttar Pradesh it is as much as 11957.4 lakhs yielding the benefit of 301.6 lakhs kilowatts. In this context I would read figures in regard to Mysore. For both the Plan periods it is 3656.5 yielding the benefit of 47.6 thousand kilowatts which I think needs no further comment. This is according to the principle they themselves have accepted and formulated but they have not given effect to it for reasons best known to them.

In regard to the categorisation of some of the schemes under A, B, C and D it is rather revealing. Thungabhadra Hydro-Electric Project (Right Bank) has made considerable progress and for which foreign exchange is already committed. At the completion of this project, as I already stated, it will generate 45,000 kw. Mysore's share being 27,000 kw. and Andhra will get 18,000 kw. This is category A. Category B gives schemes which are under consideration giving them foreign exchange. In regard to C there are two schemes so far as Mysore is concerned; they are Thungabhadra Power Project of the left bank with a capacity of 27,000 kw. and the Bhadra Power Project with the capacity of 32,200 kw. These projects form the core of the Plan which means that necessary foreign exchange for the completion of these projects will be made available. It is in category D that Sharavat Project is included. All those schemes which are not included in the core of the Plan and which are awaiting sanction are included in this category. It is very interesting to note that such schemes which are capable of meeting the substantial needs of industry and agriculture have been excluded from the core of the Plan. I wish to question the rationale under which this categorisation has been made. I now go as far back as 19 6 July. I think it was prior to the integration that the Central Water and Power Commission of the Government of India made an independent assessment of the power needs of the former or erstwhile Mysore and the conclusion reached then was that the total power needed by the then Mysore State by the end of 1960-61 would be

HYDRO-ELECTRIC PROJECT IN THE CORE OF THE PLAN

of the order of 2,65,980 k w. Now large areas from the Bombay Karnatak four districts and three districts of Hyderabad Karnatak have been added. And then Coorg also has come to Mysore. It is hardly necessary for me to say that Hyderabad districts are very backward in the matter of provision of electricity; they are having only diesel sets. In this connection I may mention that this area is subject to certain agricultural adverse seasonal conditions and people are depending on precarious agriculture. In order that we may deviate people from agriculture to industry and encourage utilisation of electricity it is very necessary that we provide them with power. It is hardly necessary for me to say that there is a lot of scope for development of energy in Coorg. All things considered, by the end of 1960-61 the total requirements of the new State of Mysore is estimated at a very conservative estimate of 3,26,480 kw. Thousands of applications have been received from private individuals for power licence. I only give the names of a few concerns. Mysore Iron and Steel Works which requires as much as 51700 kw, the Hindustan Aircraft which requires as much as 6250 kw; Stainless Steel 18000 kw; K.G.F. Mining additional power of 1700 kw; Indian Telephone Industries, Hindustan Machine Tools, Railway Workshop Indian Institute of Science, expansion schemes of the existing Sugar Companies, Textiles, Cement Factory, Mangnese Mines and various concerns have applied for power. There is one other important point. I understand that the Government of Mysore have already agreed to make 20,000 kw. available for National Research Aeronautic Laboratory which is likely to be established in Bangalore by the end of 60-61. All things considered 3,26,480 kw. would be required, and this is the most conservative estimate all things considered. I want to know why the Planning Commission and the Government of India have not been able to recognise the need for giving top most priority to this scheme.

Talking of Sharavathi there are certain features which would lend support to

our demand and which would carry conviction to the Planning Commission that it should receive preference and priority over every other scheme. According to my information its capital cost is the lowest for kw energy. It is estimated at the extra ordinarily low figure of Rs. 538 per kw. as against 1,000 or 2,000 in various other countries I presume without any sense of exaggeration that this would be the lowest cost per kw. unit in the whole world. In spite of that why the Planning Commission should consider that it is not fit to be included in the core of the Plan is what I cannot understand. Another thing is that the Planning Commission is not willing to its being included in the core of the Plan because of the difficulty of foreign exchange. Our officers who are devoted to this work and who have always been banging at the doors of the Government of India have prominently brought to the notice of the Government of India that even in the matter of accommodation regarding foreign exchange it may be on a phased programme and they have also suggested that deferred payment may be made, spread over a period of seven to eight years. There is a proposal that out of a total of 684.61 lakhs of foreign exchange which is required for this scheme it may be spread over a period of nearly ten years from 1959-60. It seems to me that there must be something else behind all this that has resulted in considering it as of comparatively minor importance and significance.

Another thing is this. So far as the Civil Engineering work is concerned, it is in progress. At one time between fifteen to sixteen thousand people were there. At the height of the work about 20,000 people will be working. One advantage is that once the civil engineering works are completed there is no need for the subsequent two or three stages for the Sharavathi project for any civil engineering works of great magnitude. This is rendered possible on account of work already done.

Yet another matter for consideration is that the total estimated cost of the first stage of the project according to me is 2,297 lakhs. The foreign

(SRI J. B. MALLARADHYA)

exchange is just thirty per cent only of the total cost of the project. My information is, even in cases where the foreign exchange requirements are of a much higher magnitude than more than thirty per cent of the total cost, they have been allowed to be included in the core of the Plan.

The highly discriminatory manner in which Mysore has been treated will come to light if I say that by the end of the Second Five-Year Plan, Punjab will increase their installed capacity, hydro-electric power from 97.75 mega-watts—one mega-watt is equal to one thousand k.w.—in 1956 to 643.75 in 1961.

Bombay from	...	279.91 to 519.91
Madras	...	165.15 to 425.15
Uttar Pradesh	...	82.28 to 312.08
Mysore	...	179.2 to 253.4
Travancore-Co hin	...	85.00 to 246.5
Orissa	...	0.1 to 232.5

Thus you will see that Mysore which was the foremost and occupying the pride of place in the matter of generation and utilisation of electric power as far back as 1952 is relegated to the background and has gone down the list, perhaps it would be the last in the hierarchy.

Having said this, I only wish to ascertain from the Government of Mysore as to what they did in regard to this matter. Pleading on behalf of the State is one thing and trying to get things done is another. When I happened to be the Commissioner for Development and Planning, I drew up the First Five-Year Plan, and then this Government was not averse to taking the Opposition into its confidence. I think it was Hon'ble Sri Hanumanthaiya who always used to get the Opposition to join the Government whenever it was a question of trying to demand something from the Government of India. I wonder why this wholesome practice is given up, and why you consider us as a separate entity. Do you not know that we are as much interested as you are in the development of the resources of the State? I know you have certain limitations in

expressing your views before the Government of India or the Planning Commission. Why don't you leave it to us to put forward the correct view, the view of the people? I do not want to make any statement wounding the feelings of the Government or the feelings of the ruling party. I am interested in seeing that this project is sanctioned. I am not making any allegations against anybody. My only wish is, you must insist on the Government of India and the Planning Commission to revise their decision and see that this is included in the core of the Plan. They may say that even though it is not included in the core of the Plan, they will give us all the facilities that the scheme deserves. Then what is the objection to include the same in the core of the Plan? The foreign exchange involved is negligible in the context of other schemes which find a place in the list of priorities.

Having regard to all these facts, I have to say that it looks as if the Government of India and the Planning Commission are not willing to oblige Mysore. That is the only inference to be drawn. As for financial assistance not being available, I may tell you that there are private individuals in Mysore who may be quite willing to make necessary finances available even if the Government of India is not willing to. I make this statement on the floor of the House with all seriousness and responsibility. There may be foreigners, private capitalists who would be prepared to make contributions to the financial resources of the State. If the Government of India is unwilling to give money, let them include this in the core of the Plan and give foreign exchange and we will find the necessary investment. Let Sharavathi project be a joint venture on behalf of the entire State.

I do not wish to take much time of the House. But once again, I wish to repeat that there is no justification whatsoever for the Government of India or the Planning Commission to assume an attitude of hesitance, this attitude of being lukewarm, and shut us off from participation in a scheme of

utmost importance to the State. There is a standing grievance that the South has all along been discriminated as against North India. North India gets all things done. I know as a matter of fact that if one of the Ministers from a State in North India makes a flying visit to Delhi, he will come back with whatever he wants. Similarly one or two of the Ministers across the border—they get things done in a similar way. I want to know when the Ministry of Mysore will be able to do much better in the same way.

Sri M. C. NARASIMHAN.—The whole thing is Madras has got it.

Sri J. B. MALLARADHYA.—My Hon'ble friend may know that many of our industries are going past our hands. You take the raw film industry and very many other industries. They are all going past our hands. We do not want this to happen. In the interest of the development of Mysore, I give my whole-hearted support to this resolution and hope that the Mysore Government will take the Opposition into their confidence and try to help us put our shoulders to the wheel of progress and get this project included in the core of the Plan.

Mr. SPEAKER.—Sri L. S. Venkaji Rao.

Sri K. T. JAMBANNA (Davangere).—Is it not better that the Hon'ble Minister makes a statement now?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾವು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ. ಎದ್ದು ನಿಂತವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಕರೆಯುತ್ತೀರಾ ಅಥವಾ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆಯುತ್ತೀರಾ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅವರು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ಅವರು ಎದ್ದು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರು ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಿಟ್ಟರೆ ಆಯಿತೇ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರವರು ಮಾತನಾಡಿದ ನಂತರ ತಮಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಚಾನ್ಸ್ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೆಂಕಾಜಿರಾಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ವೆಂಕಾಜಿರಾವ್ (ಬಸವನಗುಡಿ).—ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಕತೆಯವರು ಇಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ದರಿಂದ ಅವರಿಗೇ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಒಮ್ಮೆ ನಿಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡಬೇಕು. ಅದೇ ಮತನಾಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ವೆಂಕಾಜಿರಾವ್.—ಅವರಿಗೇ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ.

Mr. SPEAKER.—Sri Rajaiah Setty.

Sri C. K. RAJAIAH SETTY (Chiknaikanahalli).—Mr. Speaker, Sir, I do not want to touch on some of the points raised by my friends. There are factors to show that it can be included in the core of the Plan. The first is, it is not a multi-purpose project. This project is not meant for irrigation or navigation or control of floods. The entire project is only for the production of electric power. We have also entered into the commencement of work and Government has already allotted funds in the Second Five-Year Plan. We have already spent a few crores of rupees on the project.

Whatever that is, we are committed to it and we must succeed and we can succeed only in case the dollar exchange is made available. It cannot be neglected at any cost.

4-30 P.M.

The second point is, unfortunately in Mysore, like other States, we are lacking in so many things. Sources of power are oil, coal, water, wind and nuclear energy. So far as Mysore State is concerned, oil is out of question. So far as coal is concerned, it is also out of question. Water is the only gift—God gives a gift in Mysore. In India, we have not so far tapped wind power. Nuclear power, of course, is still far from us. When the entire continent of Europe and Western countries are thinking of nuclear power and they are actually in nuclear age, still we are now in the steel age here in India; when they were in steel age, we were in the stone age. Therefore, what is left to Mysore is, water power. We have therefore every right to get the necessary allotment required for this purpose. The entire allotment for the Second Five-Year Plan is 4,800 crores and the per capita expenditure of the plan is 133 3 and though in Mysore 140 crores are allotted, our expenditure of the plan comes only to Rs. 70 crores. Regarding power, in the Second Five-Year Plan, it has been stated that

(SRI C. K. RAJAI AH SETTY)

14,000 villages or towns will be electrified. Unfortunately under the Second Plan to Mysore, they have allotted only for 310 villages only. While comparing the percentage with the Government of India, our programme is just 1/54th of the entire plan allotment. I do not know why this is the position only in Mysore. When the Government of India has got a programme, if there is any proportionate allotment to Mysore, why there was not proportionate allotment to Mysore State and why our people were not getting their legitimate quota in proportion to other States like Madras, Andhra and Kerala, is very unfortunate.

For industrial development in a country, either power or coal or some other kind of energy is needed. Here in our State, just because we are not having coal, and we are deprived of coal, we have to depend on imported coal which is very costly. There is no scope for any industrial development using coal. Electric power is the only energy available to us in order to push on with industrialisation as envisaged in the Second Five-Year Plan. The idea of the Planning Commission is that they should develop industries. For the development of industries on a decentralised basis, the progressive use of underground water resources, for agricultural and electrification of small towns and rural areas is extremely important.

“By the end of the first plan about 95 per cent of towns with a population above 20,000 have been electrified. The aim in the second plan is to provide electric supply for small towns with population between 5,000 and 20,000 which are centres for the development of the adjoining rural areas. In this group, there are about 4,000 small towns, of which only 40 per cent have been electrified so far. During the Second Plan 80 to 90 per cent of these towns are expected to be provided with electricity. Large-scale electrification of the villages with a population less than 5,000 is a

difficult problem. There are over half a million of them spread all over the country. Many of these are far away from the developed power resources. With the planning of the various grid systems covering large areas, power supply will be given to an increasing number of villages which lie in proximity to the grid lines. During the second plan electric supply will reach 7,500 towns and villages in addition to those now served. The following statement gives the distribution by population of towns and villages to receive electric supply by the end of the second plan.”

There is a statement giving the total number of villages likely to be electrified by March 1961 and that number is 14,000. Whereas in Mysore 250 towns and villages are included. Though the progress of Mysore State in the earlier stages as far as electrification of towns and villages are concerned, was very speedy, why under the Second Plan period, there is no proper programme for the entire electrification and why Mysore State should be deprived of this benefit passes comprehension. We can only say that it is a most unfortunate position.

Regarding Sharavathi, there are so many important factors—that is as I said, it is a single purpose project. It is not a flood control project, because flood control project operates in a particular local area. Sharavathi has certain special features. It can provide power for industry, or for agriculture or for the industrialisation of the entire Mysore State and even if power is found to be in excess, we can easily give it to adjacent areas, either Andhra or Madras. It is essentially a socialistic project, because it serves the purpose any where and every where of State.

Second thing is, it costs about 50 crores of rupees. Therefore it requires top priority in the Plan. After all, the investment is only 50 crores and it produces 7.1 lakhs of kw. As it is in the first stage it produces only 71,000 kw. in the second stage, another 71,000—the entire estimate covers about 10 stages.

HYDRO-ELECTRIC PROJECT IN THE CORE OF THE PLAN

When the last stage is completed, it provides for 7.1 lakhs of kw. of electrical energy. If you allow it to lie at the first stage, the cost will be 1,200 per kw. and if it is completed up to the last stage, the cost works out to 555 per kw. because the cost of civil engineering side of the works remains the same, and the cost will be lower than what it works out in other places.

More than everything, it is unfortunate that Sharavathi is a world known project and its breadth is 17,000 S. yds. and the discharge 122,000 cft. of water per second. Why I am telling all this is, the cost of production of power will be so cheap as 555 per kw. compared with any other similar venture in India. There are instances where they have to spend Rs. 2,000 for the same power. When God has given this gift to Mysore, and when other sources of power like coal and other things are denied by nature to Mysore, the only source of power for the development of Mysore is through the development of this project. When such is the case, if it is not even placed in the core of the Plan, I think it is nothing but disastrous for the State. When the Plan aims at increasing the standard of everything and also the per capita income and when there will be industrial, agricultural development in every other place all over India, Mysore alone is going to lose very heavily. In a matter like this, I can only urge the Ministry to go and say, 'we are going to launch satyagraha before the Delhi Secretariat' if this project is not included in the Plan. I think the whole House will be behind the Ministers if they take such an attitude.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Who is to lead the Satyagraha?

Sri C. K. RAJIAH SETTY.—I think the Leader of the House!

I am very happy that very recently Sri J. Mohamed Imam, who was the Leader of the Opposition in this House has moved that this Sharavathi Valley Scheme should find a place in the core of the Plan. Regarding technical aid required for the Plan, Mysore has got its own traditions and history. Mysore

can spare even trained officials to other States if they so want. It is really unfortunate that Sri M. Hayath who himself is at the Centre should have helped in getting this...

Sri G. VENKATAI GOWDA (Palaiyam).—What can a Government servant do?

Sri C. K. RAJIAH SETTY.—Still he could have explained and he could have given top priority for this.

Regarding the foreign aid that we need, it is only about 30 per cent. In the Plan outlay of Rs. 4,800 crores, this much of about Rs. 30 to 40 crores are insignificant but the benefits we get are multifold. I feel there is something wrong somewhere at the Centre and it looks as if this State is shown some partial attitude and jealousy. It is for us and the members of the Parliament to press for the inclusion of this project in the core of the Plan.

The Sharavathi Project is a God given gift to the Mysore State and if such a gift was given to any other State, they could have taken advantage of it long back. In spite of our having a ready plan, a definite scheme, it is unfortunate that this has been included in the last place of priority list. I do not know how the ministers or the people who come here and look at the place and promise to help, forget the fact so soon. It clearly shows that they have negligent attitude towards Mysore. Even the concerned Minister of the Government of India when he laid the foundation stone first, and who promised to help, has not been able to help us so far. Even Sri S. Nijalingappa has expressed that the Centre has to seriously consider this scheme. As Sri K. Hanumanthaiya has expressed this scheme should be undertaken in the interest of Mysore and in the interest of development of the State.

With these remarks, I close my speech.

ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾವ್ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಆಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸೆ. ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಇರುವುದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲ. ನಾವು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕೆಂದು ನನ

(ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾವ್)

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಬರೀ ಗಂಡಸರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸೇರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆಂದು ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವು ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಮುಗಿಯಲಿ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಿಶದವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ cheapest project ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಶರಾವತಿಯ ನೀರನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬರಿಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಈಗಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಸಾಲದು. Heating circuit ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಛಂಗಲೂರಿನವರು ಪೂಜ್ಯದಂತರು, ಅಲ್ಲಗೆ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೀಪ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಳ್ಳಿಗರು ಕಾತರತೆಯಿಂದ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಆದವರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಓಡಾಡಿದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವರು ದೀಪಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಈ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈನೂರಿನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಶರಾವತಿವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಇದು ಜಾಗೃತೆ ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೂಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ವ್ಯವಸಾಯಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಂಡವಾಳಹಾಕಿ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಏರೋ ಎಂಜಿನ್ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿ ಅರ್ಧ ಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಏರ್‌ಕ್ಯಾನ್‌ನಿಕ್ಸ್ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ರಕ್ಷಣಾ ಶಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಒಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಿ ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ಸಂಭವಿಸುತ್ತ

ದೆನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ಬಹಳ ನಮ್ರವಾದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮೊದಲು ಏನು ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು ಎಂದರೆ—ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡಿದಮೇಲೆ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಸರಿ ಎನ್ನಿಸಿತು—ಕೆಲವು ತೀವ್ರವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದರು, ಕಾರ್ಯತಃ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂದು. ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ರಾಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರೂ ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದೇ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಅನುಮಾನ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದೂ ಸ್ಟಾಕ್ ಏರ್‌ಕ್ಯಾಪ್ಸ್, ಹಿಂದೂಸ್ಟಾನ್ ಮೆಷಿನ್ ಟೂಲ್ಸ್, ಇಂಡಿಯನ್ ಚಿಪ್‌ಪೋನ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್, ಮುಂತಾದ ಈ ತರಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ನಾಳೆಯಿಂದ ಪವರ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು foreign exchange ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಪವರ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ; ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಇಲ್ಲ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಏರೋ ಎಂಜಿನ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಪವರ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ದಾರಿಗೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವಾಗ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡರವರವರ ಜೊತೆಗೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ಇತ್ತೋ ಅದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಕೆಳದಮೇಲೆ ನನ್ನ ದೋರಾಯ ಮಾನ ಮನೋಭಾವ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಸಭೆಯಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೆನಿವೆ ಆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಏಕೆಂದರೆ. ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಬರಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಕೇವಲ ಪಕ್ಷದ ಮುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರದೆ ಇಲ್ಲ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಪಕ್ಷದ ಮುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಇಲ್ಲ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ತಂದಾಗ, ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಾರದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಾದರು. ಈಗ ಪಕ್ಷದ ಮುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ನಡೆಯದೇಯಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ

ಒತ್ತಾಯ ತರೋಣವೆಂದು ತಂದಿರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡಿದ ಛೋರಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅಥವಾ ಚಳವಳಿ ಹೂಡೋಣ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬಂತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನುಸುನಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನಾನು ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕೋರ್‌ನಲ್ಲ ಏಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ವಿಶದವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ಎತ್ತಿ ನಾನು ಹೇಳುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಬೇರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಲಪ್ಪ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕ್ಷಾಮ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿದೆ, ಮದರಾಸು ಬೊಂಬಾಯಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 'Appraisal and Prospects' ಎಂದು ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯವರು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 14ರಷ್ಟು ಕೊರತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶೇಕಡ 14ರಷ್ಟಾದರೂ ಕಡಮೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈಗ ವಿದೇಶ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟಾದರೂ ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಕೈಬಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಲವಾರು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ, ಎಂದರೆ, ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನಗೊಂದು ಭಯವಿದೆ, ಈ ನಿರ್ಣಯ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂಬ ಸಂಶಯವಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡಿ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ದೂರಪಡಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಮುರಾರಾಧ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಬಿ' ಅಥವಾ core and non-core ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಮುಖಸ್ಥಾನ ಕೊಡದೆ non-core ನಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು 22. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 13ಕ್ಕೆ top-priority ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು near the core ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನೆಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ವಿದೇಶ ವಿನಿಮಯವನ್ನೊದಗಿಸಬಹುದೆಂದು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವಹಾಗಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದ್ದಾರೆ. ಇವು ಯಾವುವೆಂದರೆ, (1) ಅಹಮದಾಬಾದ್ ನಗರಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವುದು (2) ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ (3) ಕೇರಳದ ಪನ್ನಯಾರ್ ಯೋಜನೆ (4) ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಬರೋನಿ ಯೋಜನೆ, ಇನ್ನು ಐದು non-core ಆದರೂ top priority ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, ಈ ಒಂಭತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಕೊಡಬಹುದೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ನೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಮದಾಬಾದು ದೊಡ್ಡನಗರ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ನಗರ,

ನೇಹರೂ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ ಜಾಗ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉದ್ಯಮ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಕಂಪನಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಯಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಬಂಡವಾಳವಿರುವ ಕಂಪನಿ. ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಬರೋನಿ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದು, ದೆಹಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಗಿಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ನನ್ನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಗದೇ ಯಿದ್ದರೆ.....

Sri K. HANUMANTHAIYA.—India is getting Russian help and it is greatly in need of it, (Laughter).

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಈ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನೆಗಳಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ಕ್ಷಾಮ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಭಯಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀ ಮುರಾರಾಧ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಒದಗಿಸಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊರತೆ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, Effective capacity and anticipated load ಹೇಗಿದೆಯೆಂದರೆ:

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ	102 ಮೆಗ ವಾಟ್ಸ್
ಕೇರಳ	53
ಆಂಧ್ರ	36
ಒರಿಸ್ಸಾ	40

ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಕೊರತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟುಕ್ಷಾಮ, ಇಷ್ಟು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಒದಗಿಸಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಕ್ಷಪಾತ ಮನೋಭಾವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕೇವಲ 'ಮೆರಿಟ್' ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕವೂ ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ವರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದವರು ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಟೀಕೆ ಮಾಡೋಣ, ಆದರೆ ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಾವು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಈಗ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಸರಿಯೆ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕೂಡ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಸೇರಿತ್ತು; ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಆಗಲೇ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಳವಳಿ ಹೂಡಿ ಒತ್ತಾಯ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಒತ್ತಾಯ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇತರ ಜನರ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳ ಸಹಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ 1 ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಬಹಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಬಿ. ಸಿ. ರಾಯ್ ಮುಂತಾದ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ)

ವರು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅದನ್ನು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಏನೇನು ಚಳವಳಿ ಮಾಡಿದರು, ಹೇಗೆ ಒತ್ತಾಯ ತಂದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಭೆಯು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

5 P.M.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕೋಲಾರದ ಬಿನ್ನದ ಗಣಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ ಆಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಪಕ್ಷಾಂತಿತವಾಗಿ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದು ವಿಶಾಲಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರಲ್ಲೂ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಾಗಿ ನಾನು ಟೀಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈಗ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವೇ ಟೀಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಬಂದಿದೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಗೆ ಡಿಕ್ಕಿಮಿ ನೇಷನ್ ಆಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಲಾರಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಒಂದಿದೆ. (b) ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಿಗೆ ಫಾರ್ಮ್ ಎಕ್ಸ್‌ಫ್ಲೋಯಿಜ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯು.ಪಿ.ನಲ್ಲಿ ಹರಿವ್ಯಾಗಂಜಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನಾಲ್ಕೋರ್‌ಪಾಲ್‌ಗೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎ.ಪಾಲ್ ಪ್ರಯಾಸ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಯು. ಪಿ. ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಫಾರ್ಮ್ ಎಕ್ಸ್‌ಫ್ಲೋಯಿಜ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ ಹೇಗೋ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಕೋಲಾರಿನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿಯವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎ. ಡಾಂಗೇ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಟೀಕೆಯಾದಾಗ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಲ್ಬುರಗಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ರೈಲುಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲು ಹೊಸ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಫಾರ್ಮ್ ಎಕ್ಸ್‌ಫ್ಲೋಯಿಜ್ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರು. Though it is non-core it gets foreign exchange.

Sri T. PARTHASARATHY (Mallawarm).—Political considerations.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಇವತ್ತು ರೈಲ್ವೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲು ಫಾರ್ಮ್ ಎಕ್ಸ್‌ಫ್ಲೋಯಿಜ್‌ಗಾಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ ಅನಂತರ ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಾದ ಪರಂ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿಯವರು ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಆ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳು

ತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮದ್ರಾಸಿನ ಹಿತವನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷಾಮ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರತರವಿದೆ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ನಮ್ಮದು ಹೈಡರ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಅನಾನುಕೂಲವಿದೆ. ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಾದರೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕರೆಂಟ್ ದೊರೆಯಲು ಐದಾರು ವರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಥರ್ಮಲ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಾದರೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೃಪಾಸಿಟಿ ಬರಬಹುದು, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕರೆಂಟ್ ಕೊಡಬಹುದು. ಹೈಡರ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಯ ಸಿಕ್ಕದೇ ಹೋದರೆ ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಇರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪರಂ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ನಿಂದ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ, ರಾಫಿಂ ಎಂಜಿನ್ ಏನಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸೇಲಂಗೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನು ಕಾರಣವೋ ತಿಳಿಯದು. ಒಂದು ಕಾರಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷಾಮವಿರುವುದು. ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಬೇರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಕಾರ್ ಸ್ಕೇಲ, ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ಕೂಡ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಡಿಸ್‌ಕರೆಡ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪರಂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಣಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ದೇಶದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಬೇಕಾದರೂ ಪರಂಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಬೇಕಾದರೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಕೊಡಬೇಕು; ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. U.S.S.R.ನಲ್ಲಿ ಈಗ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಏಳನೆಯ ಪಂಜವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಂಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ; ಪರಂಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1955ರಲ್ಲಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಔಟ್‌ಪುಟ್ (ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ) 1940ನೆಯ ಇಸವಿಯದಕ್ಕಿಂತ ಸೇಕಡ 220ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಪರಂ 250ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದಿನ ಪಂಜವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನಕೊಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ವಿಶಾಲ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚು

HYDRO-ELECTRIC PROJECT IN THE CORE OF THE PLAN

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎದ್ದುತ್ ಕ್ಷಾಮವಿದ್ದರೆ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ವಾಲ್ಕ್ ಕುಂಠಿ ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇನ್ನು ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಏಕೆ ಅವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅನು ಮಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಸೆಂಟ್ರಲ್‌ವಾಟರ್ ಅಂಡ್ ಪವರ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಫೇರ್‌ಮನ್ ಡಾ|| ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರು—ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ—ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

“The Sharavati is perhaps the best hydro-electric project in the country undertaken so far and in national interest it must be pushed up with utmost speed and given high priority.”

ಏತಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಈ ರೀತಿ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಹ ಹೀಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಐಟಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ತಜ್ಞರಿ ಗಿಂತ ನಾವೇ ದೊಡ್ಡವರು ಎಂದು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಏಕನಾ ಮಿತ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಗಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷ ವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಈ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ cheaper ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.

Sri J. B. MALLARADHYA.—May I ask the Hon'ble Member for some information? What will be the return on the investment? Is it on account of inadequate return on the investment that it is not included in the Plan?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹನ್.—ಸರ್ಕಾರದ ಪಬ್ಲಿಕ್‌ಫಂಡ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಿಂದ ಶೇಕಡ 31.5 ಯಷ್ಟು ರಿಟರ್ನ್ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲರಂತೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಿಟರ್ನ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಂಷಾ, ಕಾವೇರಿ, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸ್ಕೀಮುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪರ್ಸೆಂಟು ರಾಭ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶೇಕಡಾ 31.5 ಅಷ್ಟು ರಾಭ ಕೊಡಲು ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ಅಂಧ್ರಗಳಲ್ಲರಂತೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಿಟರ್ನ್ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸ್ಕೀಮಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲರಂತೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿಲೋ ವ್ಯಾಟ್ನಿಗೆ .8 ಅಂಶ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೋರ್ಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ .82 ಅಂಶ ಒಂದು ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್ನಿಗೆ ಖರ್ಚು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರು ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಪವರ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ರೀಹ್ಯಾಬಲಿಟೇಷನ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲ. ಅದಕಾರಣ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎದ್ದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ದರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ದರಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ Generating capacity ನೋಡುವುದಾದರೆ. ಇತರ, Hydro-electric projects Thermal projects ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 24 ರಷ್ಟು ಥರ್ಮಲ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೈಡಲ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಿಂದ ಶೇಕಡಾ 75 ರಷ್ಟು ಎದ್ದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪವರ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಭದ್ರಾವತಿ ಥರ್ಮಲ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ನಷ್ಟು ಸಖ್ಯೆ ಮಾಡಬಹುದು ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಇದೆ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ಏಕೆ ಯೋಜನೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಇದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಂದಾ ಪೆರಿಯಾರ್ ಥರ್ಮಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿದೇಶೀಯ ತಜ್ಞರು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಲಂಬೋ ಪಾನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ಯಾನೇಡಿಯನ್ ಸಹಾಯ ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಕಡೆ ರಷಿಯನ್ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಸಹ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. D. V. C. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. G. E. C. ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದೇಶೀ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ತಜ್ಞರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಯವರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ, ರಾಷ್ಟ್ರಹಿತದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ಈ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ)

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಧ್ರ, ಕೇರಳ ಮದ್ರಾಸು, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ water projects ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿರುವೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ water system ಮತ್ತು river systemಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಬಹುದು. ರಿವರ್ ವ್ಯಾಲಿ ಸಿಸ್ಟಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಗ್ರಿಡ್ ಮೂಲಕ ಪವರ್ ಸ್ಪ್ಲೈ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಈ ತರಹವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪವರ್ ಪ್ಲಾಂಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಇರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಿಂಗರ ಗ್ರಿಡ್ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಥರ್ಮಲ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಿಂದ ಹಂಚಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಫಿಕೇಷನ್, ಸ್ಮಾಲ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I want to invite attention of my Hon'ble friend to what has been stated by the Planning Commission in regard to the Grid system. I would like with the permission of the Chair to read the paragraph relating to the Grid system :

"P. 339: Power development during the past decade has proceeded in the direction of grid systems which carry power over long distances to serve extensive areas. Generation of power is confined to a few large and efficient power stations which may be hydro or thermal or a combination of both depending upon the resources available in a region. As a result of advances in transmission techniques, large blocks of power can now be economically transferred over distances of 300 to 400 miles. This makes it possible to harness hydro-electric potentials in different regions and to utilise power in widely separated centres of industry..... This will also make it possible to provide power supply economically to rural areas lying alongside the routes of transmission lines connecting important urban and industrial load centres. Further more, re-

gional grids can be inter-connected with one another so as to provide for inter-change of power and for achieving improved efficiency and economy, reduction in standby capacity and greater security of supply. A few examples of such inter-connections in India are (1) Pykara, Mettur, Papanasam and Madras City systems in the Madras State, (ii) the two lines between Madras and Travancore-Cochin State systems (iii) the linking of the Jog (Mysore) and Thungabhadra (Andhra) systems."

I want my friend to remember this when he makes his remarks.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹನ್.—ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ರೀಜನಲ್ ಕನ್ಸಿಡರೇಷನ್ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ, ಒಂದು ಜಾಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗವನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಈ ರೀತಿ ಇವತ್ತು ಏನು ಆರೋಪಣೆ ಬಂದಿದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ರೀಜನಲ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಾ ಇತ್ತು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರು ವಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 12 ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಒಳಗೆ ಇವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಸುಮಾರು 19½ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಾಳೇನದಿ 5,90,000 ಕಿಲೋ ವಾಟ್, ವರಾಹಿ 1,50,000 ಕಿಲೋವಾಟ್ ಹೀಗೆ ಈ ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುವಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಆಹಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೂ ಕೂಡ ತೀವ್ರವಾದ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ತರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಏನಿದೆ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಣಯದ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ವಾಪಸು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಏರ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿದೆ, ಪವರ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಕಿ ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾದರೂ ಕೂಡ ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸೂಚಕವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

*Sri S. NIJALINGAPPA (Molakalmuru).—Sir, I am glad that this resolution has been taken up for consideration before this House. It has come none too soon and I as one in charge of the Government for some time have to state that this matter, *i.e.*, Sharavathi was being pressed before the Central Government whenever we had occasion to meet the members of the Planning Commission and the concerned Central Ministers. I am sure and I know that the present Government also is insisting on taking up this project. I do not want to go into details of the scheme except to state that without the scheme being taken up immediately, the implementation of every progress in Mysore will be completely stopped. It has therefore become very imperative for us to develop this scheme. It has been stated that it has not been included in the core of the Plan. I have still to understand what it means exactly. I have had my differences with the Members of the Planning Commission and I have told them that after all, a Plan is not sacrosanct. Planning Commission decides some issues. They take into consideration broadly the requirements of the country and its necessities and then decide on priorities. If exigencies of the circumstances require, and if it is absolutely necessary, they must change it and revise it as often as is necessary. Planning is a continuous process which requires review whenever necessity arises in order to make necessary adjustments. Similarly, in this case I wish to submit to this House and through this House to the Planning Commission and the Central Government that Mysore needs it and needs it immediately. One thing we have to appreciate now is that old Mysore at least has become power-conscious. They were used to it during the last so many years, much earlier than it was introduced in any other State in India. The demand for power is ever more on the increase with the integration of other parts into old Mysore. People of Mysore even in villages need power for various purposes. We want to produce more food and we want to take it up on a sort of war basis. People want it so much. When we say

that power can be given during nights only, they say yes. I know in many cases, when I told him to give power—I am sure my friends are also telling him even now—people have expressed willingness to have it even during night. My friend Sri Mallaradhya referred to a series of undertakings which require power. It is rather an unfortunate position. Mysore's natural resources, as I have said some time before, are the best and I think even from the point of view of raw materials, I think is the best. But we cannot exploit these natural resources or raw materials for the purposes of State, for the development of Industries and even to produce more food unless we have more power. Therefore, it has become imperative that we should undertake this project, whether it is in the core of the Plan or not. As I submitted already, a Plan is not sacrosanct in itself. If there is necessity, they must revise their Plan. Having had a number of occasions to visit this area, where the power scheme is being constructed, I must say that there are a number of such places in Mysore. I know when the Mahatma Gandhi Electric Scheme was taken up, the Chief Electrical Engineer at that time had remarked: 'What can we do with this amount of power!' It had only the capacity to produce 1,00,000. kw.

5-30 P.M.

Today we find that not only do we want more and more power but possibly by the time this project is completed and we are able to give full amount of power it can produce, there will be more dearth for power. The demand for power is extending not in arithmetical proportion but in geometrical proportion. Therefore we have to think of the other projects that are available to us. It is a matter of pride to us that in Mysore we can produce more power than in any other State. The Western Ghats are a boon to us. They give rivers which irrigate lands and generate power. These small rivers which take birth in the Western Ghats flow to the Arabian Sea. Though they travel smaller distances, they are capable of giving us extraordinary amount of electrical energy. I have visited this area and there are quite a number

(SRI S. NIJALINGAPPA)

of places where power from about 1,00,000 kws to 10,00,000 kws. can be produced. Now we are producing 1,10,000 kws. From Karwar upto Mangalore we have a number of places. Kalinadi can produce 7 lakh kws. There are Varada, Bennehole, and Varahani Schemes. About three or four of them have been surveyed. But there are others which are capable of producing power and they will be taken up for survey. We need not wait for the Central Government to allow us to survey. The State Government can survey and be ready with them. We have got experienced people and so we must be ready with these schemes because the Central Government has also to be moved by the amount of demand. I think there is some force in the statement made by Sri K. Hanumanthaiya that the person who cries possibly will be heard more. Possibly we have cried sufficiently, according to my way of thinking. I make a statement with all possible responsibility that deferring implementation of this project would be a sin because people want it. We cannot start even a small industry. The Planning Commission wants us to start as many small industries as possible. But where is power? They want us to produce more food; they want us to expand our mineral resources; but where is power for all these? It is said that in China small factories are producing pig iron. It may be true. We have inexhaustible sources of manganese and iron. We can start a number of furnaces whereby we can produce pig iron to the extent we want. We have got bauxite. We can produce aluminium which is one of the most important necessities today because we cannot get copper in sufficient quantity. We can produce all these things but the only handicap is power. It is estimated that if we can exploit and develop these resources we can produce 30 lakhs kws of power. Therefore it is time we are prepared for all this. I would urge not only the Sharavathi scheme being taken up but also the Kalinadi scheme which is ready. In Coorg the Barapole scheme which had to be taken

up has been completely neglected. I do not know why they have neglected it. The Coorg Government during their time, did their best to execute it. Some people say .....

SRI K. MALLAPPA (Mercara).—There was a contest between Sharavathi and Barapole. In view of the fact that Mysore was urging for Sharavathi, the Barapole project was deferred to the Third Five-Year Plan.

SRI S. NIJALINGAPPA.—Sri Mallappa has given me better argument to say that that scheme was given up in preference to the other project. Barapole project is a good scheme. Now Shimsha also has been postponed. All these things point to one fact that Mysore should have taken up Sharavathi Project. Of course the civil engineering aspect is being looked after. Last time when I visited the place, 13,000 people were working. I saw civil engineering section working with greater vigour. A Chief Engineer has been appointed and necessary personnel have been given and I am sure that with the ceasing of rainy season, we will work with greater vigour. In the meanwhile it cannot be completed unless we have got generators. I believe there are offers from West Germany and Japan as also from America that they are willing to help in the construction of this scheme by making necessary supplies. I think Sri Vaikunta Baliga will speak about them as he has been moving in the matter.

SRI K. HANUMANTHAIYA.—On the basis of deferred payment. If foreign exchange is not immediately available, they are willing to take payment in instalments.

SRI S. NIJALINGAPPA.—That is good news. No doubt Sri Vaikunta Baliga will be able to give us some more information because he has been in correspondence with some people. I think very lately West Germany has approached our Government in the matter and offered that they will help and the Government may in conjunction or co-operation with the Central Government give consent to the supply of machinery. I do not go into details of the transaction but I say that

whatever the details be we have to push through this scheme because it is something like food for the starving man. I do not know what their conditions are. We have to accept them provided they are reasonable. Similar offer has been Made by Japan.

Sri S. K. Patil, the Minister in the Central Government, laid the foundation-stone nearly about a year ago. He was.....

(At this stage the loud-speakers stopped working for lack of power supply).

Sri S. NIJALINGAPPA.—If friends will kindly listen I can be heard in all parts of the House.

So, if these efforts are forthcoming, I am very much sure that the Planning Commission will not come in the way and the Central Government will do their best to accept reasonable terms offered by these concerns. I think the Banks and the Manufacturing concerns in West Germany in co-operation with France are willing to offer special generators. Reasonable terms will be acceptable and I am sure that those concerns are eager to supply these generators on very reasonable terms. Judged from any point of view, for instance, from the point of view of having more industries, small-scale or large-scale, or from the point of view of exploitation of our mineral resources, it has become necessary for us to have this scheme. My Hon'ble friend Sri Veeranna Gowdh who was in charge of this portfolio has said that this is the cheapest possible project because nature lends itself for easy production because of the geographical terrain of this place. I have often said that there are about 14 places along the West Coast where power can be generated. More than 40 lakhs of kilo watts can be produced along the West Coast not only in parts belonging to Mysore but also in parts belonging to Madras and Kerala. The available height is in the neighbourhood of 5,000 feet. A factory similar to the one in Bhopal can be started for producing capital goods. It is a demand which is reasonable and it is high time that the three Governments of Madras, Mysore and Kerala join together and press for the establishment of a factory for

manufacturing these generators. This is a long-term solution and the short-term solution is that the Sharavathy Project must be taken up. For no reason whatsoever should it be postponed. Even if it costs more than 50 crores or 60 crores of rupees or even more it should be undertaken because we cannot live without it.

Thank you, Sir.

*Sri B. VAIKUNTA BALIGA (Mangalore I).—Mr. Speaker, Sir, I am very happy to support this resolution. I have listened with deep interest to the various points that were formulated in respect of it. All the while I was analysing in my mind to see whether there is anything to be said against this resolution and I am very happy to say that despite my best effort I have not been able to find any and I am convinced that looking to the imperative necessity in which we are placed with regard to power there cannot be any question of postponing compliance with this resolution by the Central Government or by the Planning Commission. It stands to reason that certain schemes which are most suited to a particular area must be taken up. What nature has given is a thing which is oftentimes overlooked. Among this, the generation of the hydro electric power is supposed to be the best and the reason is that it is the cheapest. It is only where hydro electric potential is not available that we have to think of thermal or nuclear or other kinds of power. Here in the West Coast we have got the nature's bounty by way of falls and precipices. Various motives were attributed and various comments were made. I for one would not like to comment or draw inferences. One thing is certain and that is that from what has been said today there is absolutely no doubt that Mysore is in need, in urgent need and in imperative need of power. Today, the electric supply of Mysore is in a dangerous condition. The demand and supply do not stand any scrutiny whatsoever. It is well known that not only in Bangalore but throughout the Mysore State the Department is working with practically no safety margin. It has been going on like that for a

(SRI B. VAIKUNTA BALIGA)

sufficiently long time and it is for that reason that the demand now being pressed in this resolution has been formulated and I have no doubt that when the gist of the proceedings or the proceedings go to the Central Government or the Planning Commission, they cannot give a valid answer. One or two small difficulties were mentioned with regard to finance or foreign exchange, but there cannot be any difficulty on any of these counts now. Foreign exchange difficulty was there at a time when the climate was totally different and when the foreign exchange gap was very acute. It was once thought that we were reaching almost the end of our resources so far as foreign exchange was concerned for reasons which are needless to analyse now. After that, aid has been promised to us under various heads by foreign countries so much so it does not lie in the mouth of any of us to say that foreign exchange is a problem today. It is well known that despite foreign exchange shortage there are ways and ways as a result of which these difficulties could be got over. I am very happy to tell the House, as a result of certain amount of study I have put in on this subject, that it will not be difficult at all to find the necessary money. It is not a question of trying to find foreign exchange immediately. As I said, there are ways and ways of finding it. The names of some of the foreign countries were mentioned which are willing to give us the greatest co-operation. I understand that Government is also appraised of it to some extent. On plea of foreign exchange difficulty or difficulty of getting machinery or difficulty in getting the facility of deferred payment this demand of ours should not be denied to us.

Sir, reference was also made with regard to the return that we might get. It is not a question of return only we are concerned with but the indirect benefit and the stimulus it will give. We can follow this with regard to various other schemes which are almost ready. These various schemes, I am sorry to say, have not

been properly looked into. A suggestion was made to the Government to the effect that there should be a circle which should be at the State level with the schemes and their details kept ready. I trust that the Government will do it so that whenever an occasion arises we may not be caught napping and so that we might not be said to be unready.

With regard to the supply of machinery or the finances that we want, if the Government is willing to press its claims I am sure there will not be any difficulty so far as the scheme is concerned.

With regard to technical personnel it has already been said of Mysore that particularly in regard to power generation or electricity there are competent men serving the State and whose services are appreciated even in other States also.

From the various figures which have been disclosed now and some have not yet been disclosed, the demand is said to be about 3 lakhs. I am personally aware that there are many persons who are desirous of starting industries, who are desirous of obtaining power for various purposes and who have not asked for it because they know they are not going to get it. For a State of the size of Mysore it is nothing less than 6 lakhs. I may mention that in my own district the scheme that has been submitted to the Government in the matter of stepping up food production is of the dimension of one lakh tons which will be one year's produce. I can assure the Government of Mysore and the Central Government that my own district will be able to contribute one lakh tons. I say that not only with regard to one district; I am aware of the other districts also which will give us the required return. It is in that light, including the importance of the food problem, including the importance of the power that is wanted and the indirect benefit that we get by having bigger projects for the progress of the State, I have no doubt that this scheme deserves to be given top priority, taken to the core of the Plan and accepted immediately. Otherwise

*ಶ್ರೀ ಸಿ.ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಗುಡ್ಡು).—ನ್ಯಾಯ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ನಾನು ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರುತ್ತಾ, ಮೈಸೂರು ನನ್ನ ನಾಡನ್ನು ಮಲತಾಯಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ, ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣ ಒದಗಿಸದೆ ಈ ದಿವಸ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಹೇಳಿದರು; ಅವರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಂದಾ ರೂಪವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ತಪ್ಪಲ್ಲದೆ ಯೆಂದು ಹುಡುಕದೆ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದವರ ನಿವೇಶನದ ನಿಯಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರಿ, ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರಿ, ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಬಲವಾದ ಶರಾಸಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾ.ನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಮುಂದೆ ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವುದಲ್ಲ? ಅಥವಾ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾ.ನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಆಗಲಿ ಸೇರಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಈ ಅನುಮಾನ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾತಿನಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವುದು ವೇನ್ಸ್ ಹೇಪರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಪ್ರಾ.ನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ನೋಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋಡಿರಿ. ದೇಶದ ಕಡ್ಡಾಯವೆಂದೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಿವೇಶನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡದೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬರ ತರ್ಕವ್ಯ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದವರೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರೇ, ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರೇ ಅದರ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬೆರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ನವರು ಶ್ರೀ ಬಿರಣ್ಣ ಗೌಡರು ತಮಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಾ.ನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಮುಂದೆ, ಕೇಂದ್ರದ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಯಂಟು ಹೇಳಿದೆವು, ನಿತ್ಯವೂ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು

6 P.M.

ಅದರೇನೋ ತಾವೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೆಂದು ಅವರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೇನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಚುರುಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾವು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತೇವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪನವರು 'Government of India is very over generous' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ over generous ಆಗಿದ್ದರೆ ಈ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಬದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರಾಗಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಲತಾಯಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬರಬೇಕಾಗಿವೆ. ಎದ್ದು ಬೈಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಬೇಕು. ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ಅವರು ಹೇಳುವುದೇ ದೊಡವಲ್ಲ. ಅದೇನು ಬುಗ್ಯೇವಲ್ಲ. ಅದರ್ವಣ ವೇದವೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇನ್‌ಚಾರ್ಜ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಬರ್ ಫ್ರೋವ್ ಮತ್ತು ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೃಹತ್ ಸಮಸೈಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೂತನವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ಬಗ್ಗೆ joint responsibility ಇದೆ.

SRI M. C. NARASIMHAN.—What he is trying to say is that Mr. Nanda happens to be the member in charge of Planning.

Sri Kadidal MANJAPPA (Minister for Revenue).—May I humbly suggest that there is no need to make a reference to any particular Minister at the Centre ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಅಡಿ ಅತಂಕಗಣನ್ನು ನಮ್ಮ ವೆನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂ ಅವರಾಗಲಿ ಶ್ರೀಮಾರ್ಗ ನಂದರವರಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಕಮಿಷನರವರಾಗಲಿ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. * * *

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I rise to submit at this stage—here we are discussing a matter of very great importance which touches the economic life of the people in this State. The

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

resolution urges that we should move the Government of India to accord sanction to include Sharavathi in the core of the Plan. Unnecessarily we should not side-track the issue. I request that as far as possible all such references may be omitted.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಂಡಿತ ಸಹರು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಶ್ರೀ ನಂದಾ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನಾಗಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಪಂಡಿತ ಸಹರು ಅವರ ಹೆಸರನ್ನಾಗಲಿ ಈ ರೀತಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಗೌರವ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ರೂರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಹ ಅದು ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri A. V. NARASIMHA REDDY.—That portion of the remarks may be erased, Sir.

Mr. SPEAKER.—May be erased.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Sir, may I know what your direction is in relation to the expunging of remarks?

Mr. SPEAKER.—I decide what should be expunged and what should not be expunged. I will look into the matter.

Sri M. C. NARASIMHAN.—I do not wish to say anything about that particular matter. I would only like to say this. So far as the Speaker's right in respect of this matter is concerned, what should be expunged or what should not be expunged, it should be subject to the rules. Under the rules, nowhere do we find as to who can expunge and what should be expunged. Therefore, how can any Hon'ble Member suggest that it should be expunged? I am prepared to say this. Even the Speaker has no right to say what matter is to be expunged. If the entire House decides that a particular matter should be expunged, it is quite another matter. But the Speaker cannot say that should be expunged or this should not be expunged, unless when it is unparliamentary, vulgar, bordering on scurrilousness and etc. When that is the position, you are not entitled to say this.

(Sri A. V. Narasimha Reddy was standing to speak).

Sri B. K. PUTTARAMIYA.—Sir, you are there to decide. Where is the necessity of Sri Narasimha Reddy standing up every time and saying something?

Sri M. C. NARASIMHAN.—In this connection, I would like you to refer to 1957 West Bengal Assembly proceedings.

Mr. SPEAKER.—Please show me the rule where expunging off the record occurs.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—In our rules, there is no reference to expunging, the power of expunging by the Speaker.

Mr. SPEAKER.—Please show the rule where I am not entitled to expunge or erase from the record.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—It is in principle, unless it is heard vulgar or unparliamentary.....

Mr. SPEAKER.—I am not talking about what should be erased or not. I am asking the Hon'ble Member to show me the rule where I am not entitled to expunge or erase.

Sri M. C. NARASIMHAN.—My submission is this. The rules do not speak that the Speaker has got a right to expunge anything. It is only by convention. This question came out recently in the West Bengal Assembly. I am prepared to show that ruling to you. The Speaker has no right to expunge unless it is scandalous. The remarks made just now are not scandalous. Secondly, it is only the House that can come to a decision as to whether a particular matter should be expunged or should form part and parcel of the records.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—Moreover, Sir, under what provision of the rules can my friend ask the Speaker to expunge?

Sri B. K. PUTTARAMIYA.—In a way he was directing you, Sir—You erase, as if giving a direction. It reflects on the dignity of the Chair and the House.

Mr. SPEAKER.—I take objection to what the Hon'ble Member says. What Sri Narasimha Reddy was doing was that he was bringing the matter

to my attention. If the Hon'ble Member says he was directing, it is not correct.

Sri B. K. PUTTARAMIYA.—This is not first instance, Sir.

Mr. SPEAKER.—I am not concerned with any other instance.

Sri A. V. NARASIMHA REDDY —It was I who was responsible for the suggestion to expunge certain words. I quote the relevant rule Sir, which enables the Speaker to expunge the words :

“ Rule 315 : If the Speaker is of opinion that a word or words has or have been used in debate which is or are defamatory or indecent, or unparliamentary or undignified, he may, in his discretion, order that such word or words be expunged from the proceedings of the Assembly.”

It is under that Rule that I requested the Chair. So far as matters relate to the persons that are not within these walls to defend themselves, such words should be expunged from the proceedings of this House and the Speaker has power under Rule 315.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Sir, may I appeal to the Hon'ble friends on the opposite? They are diverting our attention from the resolution. I for one do not see in the remarks of my friend Sri Muckannappa anything indecent or unparliamentary or undignified and anything like that. Though a man is not able to defend himself on the floor of the House, the Rule does not provide that for that reason the proceedings must be expunged. Let us not therefore question the authority of the Speaker also. It is taken for granted that the Speaker has the authority to expunge the words or remarks that come in the category mentioned in this Rule. I only appeal to the Hon'ble Members not to press this technical point and divert the attention of the House.

Mr. SPEAKER.—I will read Rule 315 :

“ If the Speaker is of opinion that a word or words has or have been used in debate which is or

are defamatory or indecent, or unparliamentary or undignified, he may, in his discretion, order that such word or words be expunged from the proceedings of the Assembly.”

That power lies in the Chair. There is no doubt about it. What should be expunged or should not be expunged, I will see later on.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ —ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ನೆಹರೂಯ ಏಕೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ನರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾಪು ಇಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು, ಯಾರಾದರೂ hero worship ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಪುಜೆಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಲಾಭ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 40 ಕೋಟಿ ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಿಂತಲೂ ನಾನು ದೊಡ್ಡವನಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವೇ ರೀತಿ ಎರಡುಕೋಟಿ ಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡವನಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಲು ತಮಗೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ತಾಪು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ, ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿರಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದಮೇಲೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಏಕೆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಅವರು ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ತೀರ್ಮಾನವೇನು? ಬಹುಶಃ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದರು : 'There is no leader, there is no Minister to press this matter with the centre. Mysore is lacking in leadership' ಎಂದು. ಮೈಸೂರು ಎಷ್ಟೋ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಲಿ ಎರಡು ದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದಾಗ 'ಚಲೋ ಡಿಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಏನಿದೆ ಅದು, ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗ ಗೌರವ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ 'ಚಲೋ ಡಿಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಕೊರಡುವುದು. ಇವತ್ತು ತಾಪು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಮೇಲೆ ಏನು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಇಬ್ಬರು ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೇ ಬಹಳ ಕಟ್ಟಿದಾಯಿತಲ್ಲವೇ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರಲ್ಲಿ ಸವಾಲು ಹಾಕಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ಥಾನ ಕಡಮೆ ಆಯಿತು, ನಮ್ಮ ದೇಶ

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ನರ್ ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಪ್ರಗತಿಹೊಂದುತ್ತಾ ಒಂದು ಮಾದರೀ ಮೈಸೂರು ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ದಿನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಹಣ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೂಡ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಹೀಗಾಯಿತು. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಶ್ರೀಯುತ ಮುರಾರಾಧ್ಯರು ಕ್ಷೇರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಂಥ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥಾದ್ದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಮಗೇಕೆ ಅತ್ಯಪ್ರೀತಿ, ನೋವು ಅಯಿತೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Is this the only portion from my speech that deserves quotation, Sir? (Laughter.)

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಬದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ನಾನ್-ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ಕೂಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಎರಡನೆ ಪ್ಲಾನಿನ ಕೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ, ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆಕಾಶ ಕಳಚಿತೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನನಸಿಂಹರಿದ್ದೀಯವರು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಭಯ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಇವತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಚೆನ್ನೋ ಡೆಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ, ನಿಮಗೆ ಭಯ, ಎಲ್ಲ ಏನು ಹೇಳಿದರೆ ಡೆಕ್ಕುಟಿ ಮುನಿಸ್ತರ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಕೈಕಟ್ಟುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟವಾದುವುದರಿಂದ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೇನು? ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಆಕ್ರೋಶ ತೋರಿಸಿದರು. ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನ್ ಅವರು 25 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಇವತ್ತು ಅವರಾ ಇಲ್ಲ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೆರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತು ಅನ್ನ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೆ ಎಂದು ನಾನು ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ವರ ಹೆಸರನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬಾರದು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಎಂತಹವರೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟಬಂದಾಗ ಮನೆ ದೇವರನ್ನು ನಿಂದನೆಮಾಡತಕ್ಕ ಜನ ನಾವು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮನೆದೇವರು, ಕಣ್ಣು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತೇ ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದಿದ್ದಾದರೂ ಏನು? ಬೇಕಾದರೆ ಅವರನ್ನು ತುಂಬೆ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಕೋರ್‌ ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನರಸಿಂಹರಿದ್ದೀಯವರೇ!

ಇವತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಇಲ್ಲ. ನಿನೆದಿನ ಮಳೆ ಬಂದಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ನೋಡಿದೆ. ಅದು ಯಾವುದೋ

ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಅಲ್ಲ ಜೊಂಡು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆಯೋ ಏನೋ? ಚೆನ್ನ ಬ ಸತ್ಯ ನವರು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಚಟಪಟ ಹೇಳಿದರು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎರಣ್ಣ ಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಸಾವಿರಾರು ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅರ್ಜಿಗಳೂ ಸೇರಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಜಿಗಳು ಪಂಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾದವೀಕಲಹವಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ನರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಂದರೆ ಅಂಧ, ಮದ್ರಾಸ್, ಕೇರಳ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮಗೆ ಏಕೆ ಕಣ್ಣಿರಿ? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಏಕೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮದ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅಂಧರಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಬಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಇದು ದೇಶದ ಕೆಲಸ, ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು, ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊಡೆದಾಡಬೇಕು, ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನೆಹರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ (good boy) ರಂತೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಾರದು, ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗರು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜನತೆ ಆರಿಸಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀವುಗಳು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯ ಬರಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ನಂಜೀವರದ್ವಿಯವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಾಮರಾಜ ನಾಡಾರ್ ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಕಿತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಹಂಚೋಣವೆಂದು ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆಯೇ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾವು ದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು core of the planನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಹೋದಾಗ, ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದಾಗ ರಾಂಧ್ರ ಅಥವಾ ಪೆಟ್ರೋಮಾಕ್ಸ್ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏರ್‌ಕ್ಯಾಫ್ಟ್ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಾಬಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ನನಗಂತೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇವೆ ಅವರು ಏನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಯೋ ಅದೇ ಪೇದವಾಕ್ಯವಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು

EQUATION OF POSTS

ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇದನ್ನು ಏಕೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಏಕೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು—ಇನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೇಳುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ credit ಜಾಸ್ತಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವೊತ್ತು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು, ತಂದು ಇದು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕೆಲಸ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಂಬಿಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಿಟ್ ಚುಚ್ಚುವವರಲ್ಲಿ ನಾವು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಂದರೆ: ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟ್ ಆಗಬಾರದು, ಎರಣ್ಣಿ ಗೌಡರ ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ, ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅವರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ, ನನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು ಎಂದು ಬಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆ ಇದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ? ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವರನ್ನು ಏಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಈ ಕಾರ್ಯವಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಹಾಂಗೊ ಸಕ್ಷದವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಇಡೀ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ್ ಆಡಳಿತವಾದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆ ಏಕೆ ಈ ಡೇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ನೋಡೋಣ ನೀವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದರೆ ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಸರುಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದಾಗ ಶೋಭಾನ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಹಣವಿಲ್ಲ, ರಾಭಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಗುದ್ದಾಡುತ್ತೀರಿ? ಬರೀ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? Copper wire, pole, insulator, ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಏಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ? ಮೊದಲು ದುಡ್ಡು ಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ. ಭತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಜೀವನ ಮಾಡಬಹುದು. ಭತ್ತವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಸಹಾಯ ಎಂದು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ದೇಶವನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮಾರುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುವ ಭಯ ಇದೆ. ಜರ್ಮನಿಯವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಜಪಾನ್ ನವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮಗಳ ರಾಜ್ಯಭಾರವೇನಿದ್ದರೂ ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಮೇಲಿದ್ದ ಹೆಸರನ್ನು ಅಳಿಸುವುದು; ಅದರ ಬದಲು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಇಷ್ಟೇ ಆಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿಯಾದರೂ ನಮಗೆ ಆಗ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟವರು ಯಾರು?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಂದಲೇ ಕಲಿತೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. (ನಗು). 'ವರ್ಣಮಾತ್ರಂ ಕಲಸಿದಾತಂ ಗುರು' ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ

ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ I will not be ungrateful to him.

ಸ್ವಾಮಿ, ಇವರಿಂದ ದೇಶ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಇಂಥ ಜಮಖಾನ ಬೇಕು, ಇಂಥ furniture ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಇರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ದೇಶದ ತುಂಬ ಜಮಖಾನ ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ; ಮೈಸೂರನ್ನು ನಂದನವನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೋಣವೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ

6-30 P.M.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಕುಪಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಅದರ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಪುಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಇರಾಪೆಯವರು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಎದ್ದುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಕೊರತೆ ನಿಗಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆಮಾಡಿ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ ನಿಜವಾಗಿ ಯೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು, ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನಾವು ಜೋಳಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಅನ್ನ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಮೈಸೂರಿನ ಜನರು ಗಂಡು ಜನರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಇದನ್ನು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾ.ನಿಂ. ಕಮಿಷನ್ ಹೇಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಆದಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ದೇಶಲಿಗೆ ಹೊಗೋಣ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ನಾವು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಇದು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಗಳು ಬಂದುಹೋಗಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈ ಕೀರ್ತಿ ನಿಮಗೆ ಬರಲಿ, ನೀವೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಪ್ರಾ.ನಿಂ. ಕಮಿಷನ್ನನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಎರಡನೆಯ ಯೋಜನೆಗೇ ಇದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಗೋಣ. ಇಷ್ಟುಮಾಡಲು ಈ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದರ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಾಳೆ ಮುಂದುವರಿಸೋಣ.

Half-an-Hour Debate relating to Question No. 2665 re. Equation of Posts.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಮತ್ತಾಡಾ|| ನಾಗನಗೌಡ ಇಬ್ಬರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

SRI J. B. MALLARADHYA (Nanjangud).—Sir, I have sought to raise half-an-hour discussion in respect of the